

RAUNDALSELVA

Raundalselva er ei av de største og viktigste uregulerte elvene i landsdelen. Den bør fortsatt vernes på grunn av sine store naturkvaliteter og fordi den er en perle for friluftsliv, forskning og kultur.

Raundalselva er en av tre hovedgreiner i Vossovassdraget, som er et av de største på Vestlandet og strekker seg gjennom seks kommuner. Det er nasjonalt viktig på grunn av vesentlige verneverdier og som et av få store og tilnærmet uregulerte vassdrag i landsdelen. Helheten Raundalselva, Strandaelva og Bordalselva ble vernet gjennom verneplan III i 1986. Begrunnelsen for vernet var blant annet mangfoldet av dyr og planter både i og rundt elva, spennende geologi, landskapsformene, store kulturminneverdier og rikt friluftsliv. Raundalselva har sitt utspring i Aurland og Ulvik, og renner gjennom Raundalen til Vangsvatnet, for det meste i fosser og stryk, ofte gjennom trange gjel.

Status

Raundalselva har vært vernet siden 1986, men i april 2010 la Voss kommune, Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap (BKK) og Voss Energi AS fram en rapport der de anbefalte utbygging av tre kraftverk i elva, til sammen 660GWh, noe som forutsatte at vernet ble opphevet. Voss kommune vedtok i mai 2011 å jobbe videre med disse planene. Kommunestyret har vært delt på midten i saken, og det er mange motstandere og stort engasjement i lokalbefolkningen, miljøbevegelsen, Turistforeningen og rafte- og padlemiljøet.

Hvorfor fortjener Raundalselva varig vern?

En eventuell opphevelse av vernet i Raundalen vil få konsekvenser for hele Vossovassdraget og alle berørte kommuner. To tredeler av de store norske vassdragene er regulert, og sju av de ti høyeste fossene bygd ut. Dette har ført til et stort press på naturmangfoldet i vassdrag. Vassdragsnaturen er unik og rik, og Norge har et internasjonalt ansvar for artene og naturtypene som finnes der. Derfor må resten av de store vassdragene spares. En opphevelse av vernet for å bygge ut Raundalselva vil både redusere Raundalselva store naturmangfold og gi en åpning for at også andre vernevedtak kan vurderes på nytt, og vil uthule vernet av norske vassdrag.

Prosessene bak verneplanene for vassdrag har vært omfattende og grundige, og ført til store debatter i Stortinget, med avveining mellom vern og utbygging. Dette har i mange tilfeller endt med kompromisser. Sammen med det faktum at en så stor andel av elvene allerede er bygget ut, viser dette at det kun er de aller

mest verdifulle elvene som er vernet. Dette vernet må respekteres. I nyttårstalen 2001 sa statsminister Jens Stoltenberg: "epoken med store vannkraftutbygginger er over". De siste årene har vi allikevel sett et økt press på vassdragene, både mindre utbygginger (små-, mini- og mikrokraftverk) og krav om opphevelse av vern flere steder i landet. Uttalelser fra ulike deler av regjeringsapparatet gir ikke et entydig svar på om slike opphevelser er aktuelt.

Langs elva finnes det verdifullt naturmangfold

Raundalen er mangfoldig: området spenner fra elvenatur og bekekløfter via både bar- og løvskog til fjellnatur med inngrepsfrie områder og villrein. Det finnes både gråor-heggeskog, gammel furuskog med 350 år gamle trær, gammel lauvskog og rasmarmarkområder med særegne plantearter. Ved Tverrberg og i området ned mot elva er det en lokalitet med rik edelløvskog som regnes som svært viktig, med stort potensial for funn av kravfulle, sjeldne og truede arter, spesielt blant sopp og fugler. Det er et stort mangfold av plantearter i hele området, et titalls arter som er sjeldne for Vestlandet, og flere nært truede treslag. En vannkraftutbygging vil føre til endringer i lokalklimaet for naturen rundt elva, særlig skogområder og fosserøyksoner, der mange arter er avhengige av stabil luftfuktighet for å overleve. Artsmangfoldet av fugler i løvskogene er høyere enn i andre vassdrag i nærheten. Blant fuglene er det blant annet observert de sårbare artene sanglerke og tyrkerdue.

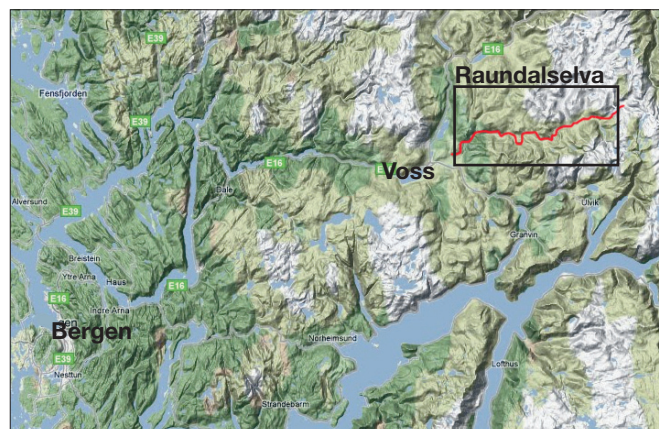
Elver og bekker har rik flora og fauna, og et komplekst samspill mellom ulike faktorer. Dette skaper mange nisjer, og derfor er det stort artsmangfold og over 300 sjeldne og truede arter knytta til vann og vassdrag. Naturødeleggelse ved kraftutbygginger er i hovedsak knyttet til redusert vannføring eller tørrlegging av deler av elva, inntaket, som sperrer naturlige prosesser i elva og inngrep i form av rørgater, veier, masseuttak, kraftledninger, kraftstasjon eller utretting av elva. Livet i elva vil påvirkes sterkt av en kraftutbygging fordi den naturlige dynamikken brytes. En uregulert elv har mer variasjon i vannføring, noe som gir høyere biologisk mangfold og rom for truede arter.

Hvorfor vern?

- Uregulert norsk vassdragsnatur er en sjeldenhet
- Rikt og verdifullt naturmangfold langs elven
- Vossolaksen må tas vare på
- Elva er en perle for friluftsliv, forskning og kultur

Vossolaksen må tas vare på

Vossovassdraget er et nasjonalt laksevassdrag og vossolaksen er verdens største atlantiske laks, men den er truet. Derfor har det vært satt inn en rekke tiltak for å redde stammen, og de siste årenes resultater kan tyde på at tiltakene er i ferd med å gi positiv effekt. Vannkraftutbygging kan by på problemer for laksen i vassdraget. Voss Energi AS fikk i desember 2010 avslag på opprustingssøknad for Palmafossen kraftverk på grunn av den store betydningen dette området har for laksen.

Elva er en perle for friluftsliv, forskning og kultur

For Voss er reiselivet en svært viktig kilde til inntekt og sysselsetting. Suksessen forklares i stor grad med vill og urørt natur og store muligheter for mange ulike aktiviteter. Raundalselva blir brukt aktivt i mange typer friluftsliv, der padling er den viktigste aktiviteten, i tillegg til sykling, hytteliv, gåturer og sportsfiske. Elva er anerkjent som en padleelv av høy, internasjonal kvalitet og i Norges Padleforbund omtales elva som "den fineste elva i hele Vosse-området" og en "perle" og blir satt pris på blant annet fordi den har flott beliggenhet i Raundalen og byr på strekninger av alle vanskelighetsgrader. Elva er også viktig for mange som er interessert i geologi, dyre- og planteliv, kulturhistorie, foto og film.

Bli medlem i Naturvernforbundet!

Send sms NATUR til 2077

Vi sender deg velkomstpakke i posten

Naturvernforbundets vassdragsarbeid:

Vassdragsvern, sammen med områdevern, har vært de viktigste sakene gjennom størstedelen av Naturvernforbundets historie, og er fortsatt aktuelt. Naturvernforbundet mener at verneplanene for vassdrag bør utvides i stedet for å uthules. Derfor er det utarbeidet ei liste på 30 vassdrag som bør vernes. Naturvernforbundet har også lansert en ungdomskampanje på nett: reddelvene.no, basert på arbeidet som gjøres i organisasjonens vassdragsvernråd.

Vil du ta vare på norske vassdrag? Besøk www.reddelvene.no

